

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 321/09-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. apríla 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti D., Veľká Británia, právne zastúpenej advokátom JUDr. K. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 1 Er 49/2008-90 z 27. februára 2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti D. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k. 1 Er 49/2008-90 z 27. februára 2008, ktorým bola zastavená exekúcia vedená na Okresnom

súde Bratislava I pod sp. zn. 1 Er 49/2008 v časti vykonávania exekúcie prikázaním inej peňažnej pohľadávky podľa ustanovenia § 105 ods. 1 Exekučného poriadku poisťovníam, ktoré majú zákonnú povinnosť odvieť prijaté peňažné prostriedky z povinného zmluvného poistenia vo výške osem percent v súlade s ustanovením § 30 ods. 1 a 2 zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predajom hnuteľných vecí a predajom nehnuteľných vecí, ktoré sú v správe povinného, **p o r u š e n é b o l o .**

2. **Z r u š u j e** výrok uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k. 1 Er 49/2008-90 z 27. februára 2008, ktorým bola zastavená exekúcia vedená na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1 Er 49/2008 v časti vykonávania exekúcie prikázaním inej peňažnej pohľadávky podľa ustanovenia § 105 ods. 1 Exekučného poriadku poisťovníam, ktoré majú zákonnú povinnosť odvieť prijaté peňažné prostriedky z povinného zmluvného poistenia vo výške osem percent v súlade s ustanovením § 30 ods. 1 a 2 zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predajom hnuteľných vecí a predajom nehnuteľných vecí, ktoré sú v správe povinného, a vec **v r a c i a** v rozsahu zrušenia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti D. **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 223,46 € (slovom dvestodvadsaťtri eur a štyridsaťšesť centov), ktorú **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. K. K., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením č. k. II. ÚS 83/09-39 z 8. októbra 2009 ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 Er 49/2008-90 z 27. februára 2008 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Ako vyplýva z podanej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 24. apríla 2008 a pripojeného spisu okresného súdu sp. zn. 1 Er 49/08, sťažovateľ ako oprávnený podal 16. januára 2008 proti Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako povinnému návrh na vykonanie exekúcie JUDr. Ľ. P., súdnemu exekútorovi so sídlom v Š. (ďalej len „súdny exekútor“), pre vymoženie plnenia podľa právoplatného a vykonateľného rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cb 21/2003-197 z 3. júla 2006 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obo 256/2006 z 18. decembra 2007. Týmto rozsudkom, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. januára 2008, bolo ministerstvu uložené zaplatiť sťažovateľovi 240 000 000 Sk s úrokom z omeškania (ktorý ku dňu podania návrhu na vykonanie exekúcie predstavoval sumu 301 975 561,63 Sk) náhradu trov prvostupňového konania 4 260 666 Sk a náhradu trov odvolacieho konania v sume 586 431,50 Sk. Predmetom konania vedeného pred Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 2 Cb 21/2003 bol nárok na náhradu škody, ktorý pôvodne ako žalobca uplatnil Z., a. s., B. s odôvodnením, že 3. augusta 1998 vydal minister vnútra Slovenskej republiky pod č. j. KM-996-3/98 písomný príslub, ktorým zaviazal žalovaného poskytnúť žalobcovi príspevok zo zákonného poistenia motorových vozidiel na náklady spojené so záchranou ľudských životov a materiálnych hodnôt v cestnej doprave ročne vo výške 80 miliónov korún do času, kým mu zostane zachovaná kompetencia prerozdeľovania zákonného poistenia motorových vozidiel, avšak takéto plnenie žalobcovi neposkytol. V priebehu konania postúpil Z., a. s., pohľadávku na náhradu škody sťažovateľovi.

Okresný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie poverením č. 5101 031052 z 18. januára 2008.

Povinný doručil 13. februára 2008 okresnému súdu návrh na zastavenie exekúcie. Svoj návrh odôvodnil tým, že povinný je právnickou osobou – ústredným orgánom štátnej

správy, vo vzťahu ku ktorému platí, že je v zmysle zákona č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici klientom Štátnej pokladnice, čo znamená, že peňažné prostriedky má vedené na účte Štátnej pokladnice, nemôže mať súbežne otvorené účty v komerčnej banke a prostriedky klienta vedené na účte v Štátnej pokladnici nepodliehajú výkonu rozhodnutia odpísaním z účtu (§ 12 ods. 7 zákona č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Postihnúť nemožno podľa § 18a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 278/1993 Z. z.“) ani majetok Slovenskej republiky, ktorý je v správe rozpočtových a príspevkových organizácií, ktorá takýto majetok spravuje. Podľa § 8 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov postihnúť nemožno v exekúcii ani prostriedky poskytnuté zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie ani hnutelný a nehnuteľný majetok obstaraný z takýchto prostriedkov. Preto je povinný toho názoru, že proti nemu nemožno viesť exekúciu odpísaním z účtu v banke (§ 94 a nasl. Exekučného poriadku), ani predajom hnutelných vecí [§ 63 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku] a ani predajom nehnuteľností [§ 63 ods. 1 písm. e) Exekučného poriadku]. Exekúciu proti povinnému nemožno viesť ani prikázaním pohľadávky (§ 106 ods. 1 Exekučného poriadku), ktoré doručil súdny exekútor poisťovniam vykonávajúcim povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel na odvedenie 8 % z prijatého poistného z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla za predchádzajúci kalendárny rok, ktoré je povinná poisťovňa, ktorá vykonáva toto poistenie, odviesť na osobitný účet sťažovateľa podľa § 30 ods. 1 zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 95/2002 Z. z.“) (ide o prostriedky, ktoré podľa § 30 ods. 2 rovnakého zákona rozdeľuje povinný hasičským jednotkám na úhradu nákladov spojených s materiálnotechnickým vybavením, jeho údržby a prevádzky a zložkám povinného na úhradu nákladov spojených s obstaraním technických prostriedkov potrebných na objasňovanie príčin nehôd v cestnej doprave a s výstavbou koordinačných stredísk integrovaného záchranného systému a operačných stredísk tiesňového volania). Tieto prostriedky podľa názoru povinného (potvrdeného aj Národnou bankou Slovenska) sú takto účelovo viazané už v momente ich pripísania na účet komerčnej poisťovne. Takéto

obmedzenie možnosti viesť exekúciu proti povinnému považuje povinný za obmedzenie, ktoré je v súlade s ústavou, sleduje spoločensky prospešný cieľ, ktorý odôvodňuje takýto zásah do práva na súdnu ochranu garantovaného ústavou oprávnených.

O tomto návrhu rozhodol okresný súd napadnutým uznesením č. k. 1 Er 49/2008-90 z 27. februára 2008 tak, že zastavil „*exekúciu vedenú na Okresnom súde Bratislava I. v Bratislave pod sp. zn. č. 1 Er 49/2008 v časti vykonávania exekúcie prikázaním inej peňažnej pohľadávky podľa ust. § 105 ods.1 Exekučného poriadku, poisťovniam, ktoré majú zákonnú povinnosť odviesť prijaté peňažné prostriedky z povinného zmluvného poistenia vo výške osem percent v súlade s ust. § 30 ods.1 a 2 zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve v platnom znení, predajom hnutelných vecí a predajom nehnuteľných vecí, ktoré sú v správe povinného*“, a vo zvyšnej časti návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 6. marca 2008 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 15 CoE 368/2008-231 z 10. decembra 2008 tak, že odvolanie sťažovateľa odmietol, pretože smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné [§ 218 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), § 202 ods. 2 OSP, § 58 ods. 4 Exekučného poriadku]. Napadnuté uznesenie tak nadobudlo právoplatnosť 4. marca 2008.

O návrhu povinného na odklad exekúcie doručenom okresnému súdu 31. januára 2008, ktorým povinný žiadal povoliť odklad exekúcie s ohľadom na skutočnosť, že proti exekučnému titulu podal generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky 31. januára 2008 podnet na podanie mimoriadneho dovolania, o ktorom dosiaľ v konaní na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky nebolo rozhodnuté, rozhodol okresný súd uznesením č. k. 1 Er 49/2008-96 z 27. februára 2008 tak, že povolil odklad exekúcie na dobu do rozhodnutia v konaní vedenom na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky pod sp. zn. VI/2 Pz 69/08. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie 18. marca 2008, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave po zistení, že podnet povinného na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky nebol akceptovaný a mimoriadne dovolanie podané nebolo, uznesením č. k. 15 CoE 369/2008-233 z 10. decembra 2008 tak, že uznesenie okresného súdu č. k. 1 Er 49/2008-96 z 27. februára 2008 zrušil.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukázal najprv na procesný postup okresného súdu predchádzajúci vydaniu napadnutého uznesenia. Ako je zrejmé z obsahu spisu okresného súdu, povinný doručil návrh na zastavenie exekúcie okresnému súdu 13. februára 2008. Okresný súd 21. februára 2008 doručil tento návrh na vyjadrenie sťažovateľovi s tým, aby sa vyjadril k tomuto návrhu do 10 dní od jeho doručenia (teda do 3. marca 2008). Sťažovateľ na túto výzvu riadne reagoval a 3. marca 2008 doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k návrhu povinného na zastavenie exekúcie. Okresný súd však vo veci rozhodol už 27. februára 2008, teda prv, ako sťažovateľovi uplynula lehota, ktorú mu samotný okresný súd určil. Napadnuté rozhodnutie je navyše podľa názoru sťažovateľa založené na svojvoľnom výklade a aplikácii zákona.

Porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením odôvodnil sťažovateľ tým, že aj výkon rozhodnutia je považovaný za integrálnu súčasť prerokovania veci a aj v súdnej exekúcii sa musí zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. Aj v konaní o výkon rozhodnutia platí princíp rovnosti zbraní, ktorý vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej protistrana. Procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim. Princíp rovnosti zbraní je porušený, ak sa jednej strane bráni odpovedať na písomné tvrdenia predložené súdu druhou stranou, a princíp kontradiktórnosti, ak súdy zvažili len skutočnosti predložené jednou stranou. Vo veci sťažovateľa okresný súd rozhodoval bez toho, aby sťažovateľovi poskytol reálnu a účinnú možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany, a tak pri svojom rozhodovaní o zastavení exekúcie mohol nevyhnutne prihliadnuť len na argumenty povinného, teda iba jedného účastníka konania.

Porušenie základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu odôvodnil sťažovateľ tým, že pohľadávku, ktorú vymáha v exekučnom konaní, považuje za majetkové právo, ktoré mu bolo priznané právoplatným a vykonateľným súdnym rozhodnutím a mal legitímnu nádej na jeho zhmotnenie. Napriek

legitímnym očakávaniam, keďže splnil podmienky a predpoklady vymedzené Exekučným poriadkom, okresný súd neposkytol jeho vlastníckemu právu takú ochranu, ako mu podľa zákona, ústavy a dohovoru poskytnúť bol povinný. Napadnuté rozhodnutie má významný dopad na vymožitelnosť pohľadávky sťažovateľa, v jeho dôsledku sa vymožitelnosť pohľadávky sťažovateľa stala vo svojej podstatnej časti vážne ohrozená a nepožívajúca reálnu a účinnú ochranu. Napadnuté rozhodnutie je prejavom interpretačnej svojvôle okresného súdu, ktorý inštitút exekučnoprávnej imunity štátu vzťahol na majetkové hodnoty, ktoré nie sú spôsobilé byť predmetom takejto imunity. Rozhodnutie okresného súdu nemá relevantnú oporu v právnom poriadku. Majetkové hodnoty, na ktoré okresný súd vzťahol exekučnoprávnu imunitu v rozhodnom čase, nie sú vlastníctvom štátu. Okresný súd k opačnému záveru dospel na základe tautologického vymedzenia poisťovne ako správcu majetku štátu. Okresný súd tvrdí, že časť poisťného, ktorá je po uplynutí určitej lehoty predmetom odvodovej povinnosti, je majetkom štátu, a to s odôvodnením, že poisťovňa je správcou majetku štátu. Správcou majetku štátu podľa názoru okresného súdu je poisťovňa z dôvodu, že táto časť poisťného je majetkom štátu. Zo znenia § 30 zákona č. 95/2002 Z. z. v znení v čase rozhodovania okresného súdu vyplýva, že poisťovňa má zákonnú povinnosť odviesť osem percent z prijatého poisťného za predchádzajúci rok do konca februára príslušného roku na osobitný účet povinného. Do dvoch mesiacov od skončenia kalendárneho roka je teda poisťovňa istý objem finančných prostriedkov povinná poukázať na účet štátneho orgánu. Splnenia tejto povinnosti sa môže povinný domáhať až po uplynutí tejto zákonnej lehoty. Pred jej uplynutím nie je štát vlastníkom majetkovej hodnoty, žiadny jeho orgán túto hodnotu nemá v držbe, nemôže sa domáhať jej vydania ani s ňou nakladať, užívať ju a požívať. Za týchto okolností nie je možné považovať za vlastníka tejto hodnoty subjekt, ktorý nevykonáva a ani nemôže vykonávať aspoň jedno z oprávnení vlastníka (§ 123 Občianskeho zákonníka). Ak sú finančné prostriedky pripísané na účet komerčnej poisťovne napríklad 15. januára 2008, bude táto poisťovňa povinná poukázať ich povinnému najskôr 28. februára 2009, a preto v tomto období nemôžu byť tieto finančné prostriedky majetkom štátu. Opačný záver (ktorý zaujal okresný súd) je preto zjavne arbitrárny. Je výsledkom výkladovej svojvôle okresného súdu, ak hodnotí postup exekútora, ktorý zákon umožňuje, ako taký, ktorý je zákonom zakázaný, navyše v situácii, keď Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 134/01 vyslovil, že finančné

prostriedky uložené na účte v peňažnom ústave (banke), o ktorých právne predpisy určujú, že môžu byť použité len na určitý účel, nie sú nariadením výkonu rozhodnutia prikázaním pohľadávky z tohto účtu postihnuté (a nemôžu teda slúžiť na uspokojenie oprávneného), ibaže by bola vymáhaná pohľadávka, na úhradu ktorej majú byť (v súlade so svojim účelovým určením) použité. V prípade sťažovateľa princíp, podľa ktorého výkonu rozhodnutia nebráni účelové určenie finančných prostriedkov totožné s právnym dôvodom vymáhanej pohľadávky, znamená, že v situácii, keď pohľadávka vymáhaná sťažovateľom mala a má svoj titul a pôvod v určitom účelovom určení, potom nemôže byť rovnaké účelové viazanie prostriedkov, ktoré má komerčná poisťovňa poukázať povinnému, dôvodom na zastavenie exekúcie prikázaním takejto pohľadávky. Ak okresný súd dospel k záveru, že zákonná prekážka pre výkon rozhodnutia spočíva aj v právnej okolnosti, o ktorej najvyšší súd už predtým vyslovil, že takouto prekážkou nie je, zbavil tým ústavný nárok sťažovateľa na účinnú súdnu ochranu svojho vlastníckeho práva jeho reálneho významu.

Sťažovateľ preto žiadal vydať tento nález:

„1. Základné právo spoločnosti D. podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I. sp zn. 1 Er 49/2008 z 27. februára 2008 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Bratislava I. z 27. februára 2008 sp.zn. 1 Er 49/2008 – 90 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

3. Spoločnosti D. priznáva finančné zadostučinenie v sume 5,000.000.-Sk (slovom: päťmiliónov slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I. povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I. je povinný uhradiť spoločnosti D. trovy právneho zastúpenia v sume 7 300 Sk (slovom: sedemtisíc tristo slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Okresný súd sa k sťažnosti sťažovateľa na výzvu ústavného súdu po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyjadril podaním sp. zn. Spr. 3035/10 z 18. januára 2010. Uviedol, že po

doručení návrhu povinného na zastavenie exekúcie okresnému súdu, okresný súd vyzval oprávneného na vyjadrenie k tomuto návrhu výzvou zo 14. februára 2008 expedovanou 15. februára 2008. Poukázal na to, že 21. februára 2008 bola okresnému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia z dôvodu, že JUDr. K. K., ktorý vybavuje vec, bol na dovolenke. Okresný súd poukázal ďalej pre prípad, že ústavný dospeje k záveru o porušení základného práva sťažovateľa, na to, že je potrebné vziať do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila porušenie tohto práva, a pri prípadnom rozhodovaní o výške finančného zadost'učinenia zohľadnil uvedené objektívne dôvody a nepriznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v plnej výške. Zároveň okresný súd uviedol, že netrvá na ústnom prerokovaní veci pred ústavným súdom.

Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu nereagoval.

Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ako vyplýva z podanej sťažnosti sťažovateľa, vo vzťahu k tvrdenému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru výrokom napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ktorým bola exekúcia v časti zastavená, jej podstatou je jednak tvrdenie, že v dôsledku procesného postupu okresného súdu bola sťažovateľovi odňatá možnosť vyjadriť sa k návrhu na zastavenie exekúcie, ktorý podal povinný, a jednak tvrdenie, že napadnuté rozhodnutie je z hľadiska jeho obsahu arbitrárne, keďže je založené na takom výklade a aplikácii dotknutých ustanovení právneho poriadku, ktorá popiera ich účel a zmysel.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 22/03).

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02) súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Takto vymedzený obsah základného práva na súdnu ochranu sa uplatňuje aj v nútenom výkone súdneho a iného rozhodnutia (II. ÚS 143/02). Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil na základe predpísaného spôsobu zisťovania skutkového stavu v exekučnom konaní, ktorým je procesné dokazovanie (III. ÚS 60/04).

Z týchto princípov vychádzal ústavný súd i pri posudzovaní napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ktorým bola exekúcia v časti zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tvrdením sťažovateľa, podľa ktorého došlo k porušeniu jeho základného práva súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že okresný súd vo veci rozhodol bez toho, aby mu umožnil vyjadriť sa k návrhu povinného na zastavenie exekúcie,

a navyše vo veci rozhodol prv, ako sťažovateľovi uplynula lehota na podanie vyjadrenia, ktorú sám okresný súd určil.

Ako vyplýva z obsahu spisu okresného súdu, návrh na zastavenie exekúcie doručil povinný okresnému súdu 13. februára 2008. Okresný súd výzvou zo 14. februára 2008 vyzval sťažovateľa, aby sa k tomu návrhu vyjadril „*v lehote do 10 dní*“. Túto výzvu expedoval okresný súd sťažovateľovi 15. februára 2008 a bola adresovaná jeho právnomu zástupcovi v exekučnom konaní, ktorým bola od začiatku exekučného konania Advokátska kancelária... Ako vyplýva z pripojenej doručenky, právny zástupca sťažovateľa túto výzvu prevzal pri prvom pokuse o doručenie 21. februára 2008. Pokiaľ bolo právnomu zástupcovi uložené vyjadriť sa „*v lehote do 10 dní*“, nemožno obsah tejto výzvy vykladať inak, než tak, že táto 10-dňová lehota začala plynúť 22. februára 2008, z čoho vyplýva, že lehota pre podanie vyjadrenia sťažovateľovi uplynula 3. marca 2008. Ako ďalej vyplýva z obsahu spisu, sťažovateľ svoje vyjadrenie k návrhu povinného na zastavenie exekúcie (v rozsahu ôsmich strán) doručil okresnému súdu 3. marca 2008. Okresný súd vydal napadnuté rozhodnutie 27. februára 2008.

Z uvedeného je teda zrejmé, že okresný súd, tak ako to tvrdí i sťažovateľ, rozhodol vo veci prv, ako vôbec sťažovateľovi uplynula lehota, ktorú sám stanovil, na podanie vyjadrenia k návrhu na zastavenie exekúcie.

Na tom nič nemení ani skutočnosť, že koncipient JUDr. K. K. podaním z 20. februára 2008 doručeným okresnému súdu 21. februára 2008 (na č. 1. 82) požiadal o predĺženie lehoty na predloženie vyjadrenia do 5. marca 2008. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že tejto žiadosti nevyhovel, pretože JUDr. K. nevyužil možnosť substitučného zastúpenia, a preto, že dlžník z prikázanej pohľadávky (komerčná poisťovňa) má zákonnú povinnosť odvieť prijaté plnenia povinnému do 29. februára 2008. V danom prípade totiž lehota na podanie vyjadrenia sťažovateľovi mala uplynúť až 3. marca 2008, a z tohto dôvodu ju pre čas do 3. marca 2008 nebolo potrebné predlžovať, resp. rozhodovať o nevyhovení návrhu na jej predĺženie. To by prichádzalo do úvahy iba vo vzťahu k predĺženiu lehoty na čas po 3. marci 2008.

Ako je zrejmé z návrhu povinného na zastavenie exekúcie, je v ňom uplatňovaný najmä dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku, z čoho je zrejmé (a muselo to byť zrejmé aj okresnému súdu v čase jeho rozhodovania), že v prípade, ak z tohto dôvodu návrhu na zastavenie exekúcie aspoň v časti vyhovie, jeho rozhodnutie nebude preskúmateľné odvolacím súdom (čo je zrejmé i z uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 15 CoE 368/2008-231 z 10. decembra 2008), a rozhoduje teda v jedinej inštancii. V prípadoch, ak konanie prebieha len na jednom stupni, je o to dôležitejšie, aby sa dôsledne rešpektovali všetky záruky spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vo veci *Fredin v. Švédsko* Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uviedol, že v súdnom konaní, ktoré sa vedie v prvej a jedinej inštancii, právo na verejné prerokovanie záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru oprávňuje na ústne vypočutie (rozhodnutie ESLP z 23. februára 1994, séria A, č. 283-A, s. 10-11, § 21-§ 22).

Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd svojím postupom znemožnil sťažovateľovi vyjadriť sa k návrhu na zastavenie exekúcie povinného pred vydaním rozhodnutia o tomto návrhu. Ani samotný okresný súd vo svojom vyjadrení predloženom ústavnému súdu svoj postup žiadnym relevantným spôsobom nevysvetlil a neuviedol žiadne dôvody, pre ktoré nevyčkal s rozhodnutím o návrhu povinného na zastavenie exekúcie do uplynutia lehoty pre podanie vyjadrenia, v ktorej uložil sťažovateľovi vyjadrenie predložiť. Okresný súd týmto spôsobom odňal sťažovateľovi možnosť predniesť dôvody a argumenty, pre ktoré so zastavením exekúcie nesúhlasí a pre ktoré považuje návrh povinného na zastavenie exekúcie za nedôvodný, resp. taký, ktorému nie je možné vyhovieť, pretože pre takéto rozhodnutie exekučného súdu nie sú splnené zákonné podmienky. Okresný súd svojím postupom narušil princíp rovnosti zbraní, tak ako na to poukázal sťažovateľ v sťažnosti doručenej ústavnému súdu, a už len z tohto dôvodu preto porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ ďalej namietal, že k tvrdenému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo aj preto, že napadnuté

rozhodnutie je arbitrárne, spôsob aplikácie dotknutých ustanovení právneho poriadku okresným súdom je v rozpore s ich účelom a zmyslom a rozhodnutie je svojvoľné.

Podľa názoru ústavného súdu aj na vydanie rozhodnutia o zastavení exekúcie súdom sú primerane kladené požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Znamená to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle.

Okresný súd napadnuté rozhodnutie vo vzťahu k výroku o zastavení exekúcie v jej časti odôvodnil v podstate tým, že povinný je správcom majetku štátu, ktorým sú nielen hnutelné a nehnuteľné veci vo vlastníctve štátu, ale aj pohľadávky, vrátane pohľadávky povinného voči komerčným poisťovniam, ktorej predmetom je splnenie odvodovej povinnosti vo výške osem percent z prijatých peňažných prostriedkov z povinného zmluvného poistenia v súlade s v tom čase platným § 30 ods. 1 a 2 zákona č. 95/2002 Z. z. Keďže podľa § 18a ods. 1 zákona č. 278/1993 Z. z. na majetok štátu v správe správcu nemožno uskutočniť výkon rozhodnutia, potom nemožno vykonať vo veci sťažovateľa exekúciu v rozsahu, v akom bola zastavená napadnutým rozhodnutím.

Sťažovateľ, ako to vyplýva jednak z jeho podania okresnému súdu (vyjadrenia k návrhu povinného na zastavenie exekúcie doručeného okresnému súdu 3. marca 2008) a jednak zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu, so záverom okresného súdu, najmä vo vzťahu k prikázanej pohľadávke, nesúhlasí z dôvodov, ktoré podrobne uviedol. Keďže okresný súd vo veci rozhodol ešte prv, ako mu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľa k návrhu povinného na zastavenie exekúcie, nevyporiadal sa v odôvodnení svojho rozhodnutia ani s argumentmi, ktoré uviedol sťažovateľ vo svojom podaní doručenom okresnému súdu 3. marca 2008.

Rozhodovanie o zastavení exekúcie zveruje Exekučný poriadok exekučnému súdu, rozhodovanie o tejto otázke patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu nepatrí zaujímať stanovisko ku kvalite odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, resp. spôsobu výkladu a aplikácie ustanovení právnych noriem, na ktorých okresný súd svoje

rozhodnutie založil, pretože v opačnom prípade by nahrádzal právne názory okresného súdu názorom vlastným v situácii, keď navyše napadnuté rozhodnutie už zrušil z iných dôvodov.

Podľa sťažovateľa postupom okresného súdu pri prerokovávaní a rozhodovaní o návrhu povinného na zastavenie exekúcie, ako aj samotným uznesením okresného súdu č. k. 1 Er 49/2008-90 z 27. februára 2008 došlo aj k porušeniu čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

Porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu odôvodnil sťažovateľ tým, že okresný súd neposkytol jeho majetku (vymáhateľnej pohľadávke) takú ochranu, ako bol povinný poskytnúť, a jeho rozhodnutie má významný dopad na vymožitelnosť pohľadávky sťažovateľa, ktorá sa stala vo svojej podstatnej časti vážne ohrozená, čím namietané právo sťažovateľa stratilo svoj reálny význam.

Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou dohovoru. Preto posudzuje námietky sťažovateľa týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ústavy spoločne, čo mu umožňuje i to, že sťažovateľ namieta porušenie svojich práv rovnakým skutkovým stavom.

V situácii, keď exekúcia vedená sťažovateľom bola zastavená iba sčasti (a v časti naďalej prebieha) a sťažovateľ vo svojej sťažnosti ústavnému súdu bližšie neodôvodnil svoj názor, podľa ktorého sa vymožitelnosť jeho pohľadávky stala vydaním napadnutého rozhodnutia „v podstatnej časti vážne ohrozená“. Ústavný súd nepovažoval za preukázané, že napadnutým rozhodnutím došlo k zásahu do majetku sťažovateľa. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu a namietaným uznesením okresného súdu, a preto sťažnosti v tejto časti nevyhovel (výrok 4 nálezu).

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal porušenia ním označených základných práv aj vo vzťahu ku všetkým výrokom uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k.

1 Er 49/2008-90 z 27. februára 2008, teda aj vo vzťahu k výroku, ktorým bol návrh povinného na zastavenie exekúcie vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1 Er 49/2008 vo zvyšnej časti zamietnutý. Ústavný súd sa zaoberal aj touto časťou sťažnosti, hoci sťažovateľ vo vzťahu k tomu výroku napadnutého uznesenia svoju sťažnosť bližšie neodôvodnil. Podľa názoru ústavného súdu namietaným výrokom nemohlo dôjsť k porušeniu žiadneho zo sťažovateľom označených základných práv, pretože ním žiadnym negatívnym spôsobom nebolo ovplyvnené postavenie sťažovateľa v exekučnom konaní. Ústavný súd o sťažnosti v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia, t. j. tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadošťučinenia.

V záujme ochrany ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré boli u sťažovateľa porušené označeným výrokom napadnutého rozhodnutia okresného súdu, bolo potrebné tento výrok zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Bude úlohou okresného súdu v ďalšom priebehu konania rozhodnúť ústavne konformným spôsobom o návrhu povinného na zastavenie exekúcie v jej časti vykonávania exekúcie prikázaním inej peňažnej pohľadávky podľa ustanovenia § 105 ods. 1 Exekučného poriadku poisťovníam, ktoré majú zákonnú povinnosť odvieť prijaté peňažné prostriedky z povinného zmluvného poistenia vo výške osem percent v súlade s ustanovením § 30 ods. 1 a 2 zákona č. 95/2002 Z. z. predajom hnutel'ných vecí a predajom nehnuteľných vecí, ktoré

sú v správe povinného a pri rozhodovaní sa dôsledne vysporiadať so všetkými pre vec rozhodujúcimi argumentmi, ktoré súdu dosiaľ sťažovateľ predložil alebo do jeho rozhodnutia ešte sťažovateľ predloží.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho práva boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie. Ako vyplýva zo sťažnosti, sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 000 Sk (t. j. 165 969,59 €), avšak tento svoj návrh, hoci bol v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, žiadnym spôsobom a v rozpore s § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde neodôvodnil. V tejto situácii považoval ústavný súd konštatovanie porušenia základného práva pre sťažovateľa za dostatočné zadosťučinenie, a preto sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie nepriznal, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom v konaní pred ústavným súdom.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb a priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 223,46 €, a to za dva úkony právnej služby v roku 2008 (prevzatie zastupovania, podanie sťažnosti) po 105,42 € a dva režijné paušály po 6,31 €.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. apríla 2010